

ŠAJĀ NUMURĀ:

- Iznācis novembra "Latvijas Lopkopis" 2
- Turpinās atbalstīt augļu un dārzeņu ražotājus 2
- Marķētās dīzeļdegvielas piešķiršanas kārtība 3
- Apgrozāmie līdzekļi saimnieciskās darbības nodrošināšanai 3
- Latvijas lauksaimniecība: situācija un risinājumi 4
- Vai Ziemassvētku kociņus audzēt ir izdevīgi? 7
- Par minimālajām sociālajām iemaksām 8
- Kases aparātu un sistēmu atbilstības pārbaude 8
- Izstrādāts būvniecības izmaksu katalogs 9
- Kāpēc var bojāties dārzeņi noliktavā 10
- Lauku produkcijas ražošana samazinājusies 12
- Olu ražotājiem – uzbrukumi visā ES 12
- Aitu un kazu gaļas tirgū – stabilitāte 13
- Plāno uzlabot lauksaimniecības risku mazināšanu 13
- Svarīgākie datumi, kurus lauku uzņēmējs nedrīkst aizmirst 2017. gada janvārī 14
- Kā apvienoties, mācāties no zviedriem 15
- Abonēšana 16

KOŠU UN RAŽĪGU GAIĻA GADU!

AKTUALITĀTES

IZMAKSĀ ATBALSTU PIENA RAŽOTĀJIEM UN GRAUDAUDZĒTĀJIEM

Lauku atbalsta dienests 1. decembrī sāka izmaksāt papildus piešķirto pārējās posma valsts atbalstu par laukaugu platībām (6 milj.) un ES ārkārtas pielāgošanas atbalstu piena ražotājiem (9,7 milj.).

Piena ražotājiem atbalsta likme ir 22,49 eiro/t. Taču tiem piena ražotājiem, kas ir atzīti kooperatīvu

biedri, kuri pārstrādā pienu un ražo piena produktus vai kuriem pieder >50% pamatkapitāla daļu sabiedrībā, kas ražo piena produktus – likme 24,73 eiro/t. Par laukaugiem maksājums ir 6,91 eiro/ha.

ES ārkārtas pielāgošanas atbalstu piešķir piena ražotājam, kuram uz 2016. gada 1. septembri ganāmpulkā bija reģistrētas slaucamas govīs un kurš noteiktā laikposmā

īstenoja vismaz vienu no šīm aktivitātēm: ražošanas nepalielināšanu vai samazināšanu; kvalitātes shēmu vai projektu īstenošanu, kuru mērķis ir veicināt kvalitāti un pievienoto vērtību; sadarbības (kooperācijas) projektu īstenošanu; videi vai klimatam draudzīgu ražošanas metožu piemērošanu; maza mēroga lauksaimniecību.

► 2. lpp.

AKTUALITĀTES

IZNĀCIS NOVEMBRA "LATVIJAS LOPKOPIS"

Novembra "Latvijas Lopkopī" Latvijas Lauku konsultāciju izglītības centra (LLKC) valdes priekšsēdētājs Mārtiņš Cimermanis analizē Latvijas lauksaimnieku ekonomisko situāciju attiecībā pret Eiropas vidiem rādītājiem.

Galvenie secinājumi – graudu audzētāji, pateicoties spēcīgai kooperācijai, jau dzīvo ar Eiropas vidiem iepirkuma cenām, kamēr lopkopībā esam tālu no tās. LLKC aprēķini rāda, ka, piemēram, piena lopkopībā zemnieku ieņēmumi konstanti ir par 30–35% zemāki par ES vidiem. Kā situāciju mainīt? Mārtiņš Cimermanis: "Nepieciešama kooperēšanās. Skandināvijā, Polijā un citur Eiropā ir spēcīga kooperācija, kas savāc pienu no saimniecībām, koncentrējot to tādā apjomā, lai varētu pārdot par maksimāli labāko cenu."

Novembra žurnālā lasiet interviju ar Vidrižu puses saimnieci Aiju Ošāni, kura kopā ar dēlu Arvīdu ķērusies pie 'Aberdeen – Angus' gaļas liellopu un 'Oxforddown' aitu tīršķirnes ganāmpulku veidošanas. Aijas mērķis ir izveidot ekskluzīvas gaļas produkcijas piedāvājumu vietējam tirgum un arī eksportam.

Savu pieredzi pāriešanā no piena

ražošanas uz gaļas lopu audzēšanu stāsta Mazsalacas zemnieku saimniecības "Riekstiņi" īpašniece Inese Riekstiņa. Viņa stāsta, ka process sāks jau pirms 16 gadiem, tas darīts nevis ekonomisku apsvērumu, bet gan patīkšanas dēļ. Savukārt par Siguldas Ciltslietu mākslīgās apsēklošanas stacijas (SCMAS) darbu un piedāvājumu gan piena, gan gaļas lopu audzētājiem stāsta SCMAS valdes priekšsēdētājs Nils Ivars Feodorovs un valdes locekle Sarmīte Arcimoviča.

Žurnālā, kā ierasts, arī profesionālu konsultantu raksti. LLKC vecākā speciāliste lopkopībā Ziedīte Bimšteine skaidro, kādi ir slaucamo govju ilgmūžību ietekmējošie faktori. LLKC Lopkopības nodaļas vadītāja un žurnāla nozaru redaktore Silvija Dreijere skaidro, kas ir laktoze pienā un kā nodrošināt tās nepieciešamo daudzumu pienā. Lietderīgs būs arī S. Dreijeres un Lielbritānijas veterinārārsta Džeimsa Hasbenda raksts par govju pasargāšanu no vielmāiņas slimībām tranzīta periodā.

Par Zviedrijas piensaimnieka Kristera Eskilsona pieredzi piena ražošanā žurnālā stāsta Mārīte Vucenlādāne, LLKC Preiļu konsultāciju biroja vadītāja.

Kā ierasts, "Latvijas Lopkopī" arī žurnālistes Daces Milleres raksts, kas

būs lietderīgs visiem zirgu mīļiem. Šoreiz speciālistu skaidrojumi, kā ziemas periodā noturēt vasarā panāktu zirgu sagatavotību un ieteikumi ēdināšanai. Tāpat arī lasiet ieteikumus saimnieku veselībai, aktuālās ārvalstu ziņas, recepti – šoreiz, kā pagatavot liellopu gaļu Burgundijas gaumē, kā arī anekdotes.

Atgādinām, ka žurnālu "Latvijas Lopkopis" nākamajam gadam iespējams abonēt VAS "Latvijas Pasts" pasta nodaļās visā Latvijā, abonēšanas indekss – 2044, pasūtīšanu iespējams veikt arī elektroniski "Latvijas Pasts" mājaslapas elektroniskās abonēšanas sadaļā: https://abone.pasts.lv/lv/latvijas_preses_izdevumi/zurnali/2044/2017_gads/

Žurnālu var iegādāties arī Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrā Ozolniekos. **■**

Iveta Tomsone, LLKC Apgāda vadītāja

► 1. lpp.

Atbalsttiesīgajiem piena ražotājiem atbalstu piešķir par laikā no 2016. gada marta līdz augustam pirmajam pircējam piegādāto piena daudzumu, kas nav mazāks par 500 kg.

Savukārt šogad graudaugu sektors Latvijā saskārās ar finanšu grūtībām, ko izraisīja nelabvēlīgi labības audzēšanas apstākļi, graudu kvalitātes un iepirkuma cenas kritums un graudu ražošanas un pirmapstrādes izmaksu palielinājums. Lai palīdzētu graudkopjiem, tika pārņemts pārejas posma valsts atbalsta par laukuugu platībām finansējums no 2017. gada uz 2016. gadu sešu miljonu eiro apmērā. To saņems visi graudaudzētāji, balstoties uz šogad maijā iesniegtā vienotā iesnieguma datiem par deklarētajām un apstiprinātajām laukuugu platībām. **■**

LAD informācija

TURPINĀS ATBALSTĪT AUGĻU UN DĀRZEŅU RAŽOTĀJUS

Valdība 16. novembrī atbalstīja Zemkopības ministrijas sagatavotos grozījumus noteikumos, kas nosaka kārtību, kādā piešķir Eiropas Savienības atbalstu augļu un dārzeņu ražotāju organizācijām.

Izmaiņas noteikumos paredz turpināt pagaidu ārkārtas atbalsta pasākumus konkrētu augļu un dārzeņu ražotājiem, lai stabilizētu cenas un kopējo situāciju tirgū. Ņemot vērā to, ka Krievija ir pagarinājusi embargo ES lauksaimniecības produktiem līdz 2017. gada beigām, izmaiņas noteikumos paredz iespēju augļu un dārzeņu ražotājiem saņemt atbalstu par ārkārtas atbalsta pasākumu īstenošanu attiecībā uz viņu saražotu produkciju.

Finansiālā palīdzība tiek paredzēta tādiem tirgus pasākumiem kā augļu un dārzeņu produktu izņemšana no tirgus bezmaksas izplatīšanai un izplatīšanai citiem galamērķiem, ražas novākšana priekšlaikus vai tās nenovākšana.

Saskaņā ar Eiropas Komisijas regulu Latvijas augļu un dārzeņu ražotāji varēs īstenot ārkārtas pasākumus 3600 tonnu apmērā. Izmaiņas noteikumos paredz arī šo apjomu sadalījumu starp augļu un dārzeņu ražotāju organizācijām un individuāliem ražotājiem, kuri nav šo organizāciju biedri, attiecīgi 1264 tonnas un 2336 tonnas.

Izmaiņas noteikumos stāsies spēkā pēc to publicēšanas www.vestnesis.lv. **■**

ZM informācija

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, [laukutikls@llkc.lv](http://laukutikls.lv)

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

AKTUALITĀTES

MARKĒTĀS DĪZELDEGVIELAS PIEŠKIRŠANAS KĀRTĪBA

Zemkopības ministrija sagatavojusi grozījumus noteikumos, kas nosaka samazinātās akcīzes nodokļa likmes piemērošanas kārtību markētai dīzeldegvielai.

Izmaiņas noteikumos paredz ar 2017./2018. saimniecisko gadu atcelt tiesības iegādāties degvielu ar samazināto akcīzes nodokļa likmi par zemes platību, kurā tiek audzēta kukurūza biogāzes ieguvei, jo Latvijā kukurūza tiek audzēta gan lopbarības un sēklas iegūšanai, gan biogāzes ieguvei kā enerģētiskā kultūra.

Izmaiņas nosacījumos nepieciešamas, jo jau šobrīd lauksaimniecības produkcijas ražotājs nav tiesīgs iegā-

dāties markētu dīzeldegvielu ar samazinātu akcīzes nodokļa likmi tādas lauksaimniecībā izmantojamās zemes platības apstrādāšanai, kurā audzē augus, ko tradicionāli izmanto par enerģētisko koksni.

Tāpat izmaiņas noteikumos paredz noteikt saudzīgākas prasības attiecībā uz minimālo ieņēmumu apmēru no viena apsaimniekotā zemes hektāra bioloģiskajām saimniecībām. Plānots, ka turpmāk lauksaimniecības produkcijas ražotājs, kura saimniecība ir sertificēta atbilstoši normatīvajiem aktiem par bioloģisko saimniecību, būs tiesīgs saņemt markēto dīzeldegvielu ar samazinātu akcīzes nodokļa likmi, ja tā ieņēmumi no

lauksaimnieciskās ražošanas būs vismaz 200 eiro no hektāra.

Saudzīgākas prasības noteikumos sagatavotas, ņemot vērā, ka saimniecības, kurās tiek izmantotas bioloģiskās lauksaimniecības saimniekošanas prakses un metodes, īpaši attiecībā uz augu aizsardzības līdzekļu un mēslošanas līdzekļu lietošanu, nespēj iegūt vienlīdz lielas ražas apjomu no viena hektāra salīdzinājumā ar konvencionālajām saimniecībām, kurām nav šādu ierobežojošu nosacījumu.

Plašāka informācija pieejama MK tīmekļvietnē. Noteikumu projekts vēl tiks skatīts valdībā. **■**

ZM informācija

FINANSES

APGROZĀMIE LĪDZEKĻI SAIMNIECISKĀS DARBĪBAS NODROŠINĀŠANAI

Attīstības finanšu institūcija ALTUM informē par lauksaimniecības zemes iegādes valsts atbalsta programmu.

Atbalstot Latvijas zemniekus, informējam par iespēju saņemt aizdevumus zemes iegādei. Ja jums nepieciešams izpirkt nomātas platības vai vēlaties iegādāties papildu lauksaimniecības zemi, jūs varat pieteikties lauksaimniecības zemes iegādes aizdevuma saņemšanai Attīstības finanšu institūcijā ALTUM ar sekojošiem nosacījumiem:

- Maksimālā zemes iegādes aizdevuma summa – līdz 430 000 eiro;

- Aizdevuma summa 100% apmērā no iegādes vērtības, bez papildu nodrošinājuma, ja darījuma summa atbilst lauksaimniecības zemes tirgus vērtībai;

- Aizdevuma termiņš – līdz 30 gadiem;

- Procentu likme ir 2,2% gadā plus Valsts kases noteiktā resursu cena (šobrīd kopējā procentu likme 2,7% gadā).

Apgrozāmo līdzekļu aizdevumu ALTUM iespējams saņemt ar likmi 4% gadā.

Vairāk informācijas par valsts atbalsta programmām ALTUM var uzzināt mājaslapā www.altum.lv vai tuvākajā ALTUM reģionālajā centrā:

Rīga, Elizabetes iela 41/43, tālr. 67774048, 67774157; Gulbene, Rīgas iela 47, tālr. 64473967; Jelgava, Lielā iela 12-10, tālr. 63026729; Jēkabpils, Draudzības aleja 2, tālr. 65233722; Liepāja, Lielā iela 12, tālr. 63424915; Rēzekne, Baznīcas iela 22, tālr. 64624530; Valmiera, Rīgas iela 9, tālr. 64222860. **■**

ALTUM informācija

EKONOMIKA

LATVIJAS LAUKSAIMNIECĪBA: SITUĀCIJA UN RISINĀJUMI

LLKC Ekonomikas nodaļa veikusi lauksaimniecības sektoru ekonomisko analīzi.

Lielāko daļu no lauksaimniecības preču izlaides vērtības Latvijā sastāda graudi un piens. 2015. gadā, salīdzinot ar 2014. gadu, starp galvenajiem ražošanas produktiem būtiski palielinājās graudu un rapšu vērtība, attiecīgi par 32,9% un 73,8%, savukārt piena vērtība ievērojami samazinājusies, attiecīgi par 15,8%.

Graudu nozare

No graudaugu sējumiem 30% atrodas Zemgalē, kur saražots arī vis-

vairāk graudu produkcijas (35% no graudu kopražas). Latgalē atrodas 18% no graudaugu sējumiem, bet tur tiek saražoti tikai 15% no graudaugu kopražas.

Izvērtējot vidējo graudaugu ražību no hektāra, redzams, ka lielākā graudaugu ražība ir Zemgalē – vidēji 5,29 t/ha 2015. gadā, savukārt mazākā – Latgalē (3,7 t/ha) un Vidzemē (3,95 t/ha). Redzot mazo graudu īpatsvaru, ko var saražot Latgalē un Vidzemē, rodas secinājums, ka Latgales un Vidzemes lauksaimniecībā izmantojamo zemi (LIZ) vērtīgāk būtu izmantot citā lauksaimniecības sektorā.

Graudaugu platības līdz 9,9 ha ir 73,3% Latvijas saimniecību. Šīm saimniecībām kopā pieder tikai 8,45% no kopējām graudaugu platībām Latvijā. Puse jeb 50,72% no Latvijas graudaugu platībām pieder saimniecībām, kurās graudaugus audzē 200 ha un vairāk.

Analizējot saimniecību lielumu reģionos, redzams, ka vidēji lielākās graudaugu saimniecības ir Zemgalē un Pierīgā, bet vismazākās – Latgalē. Lielākās rapšu platības ir Pierīgā, mazākās – Latgalē. No tā var secināt, ka Latgalē graudaugus un rapsi nevar saražot tik lēti kā Zemgalē un Pierīgā, jo ražošanas pašizmaksa mazās platībās ir lielāka.

Ziemas kviešu ražība Latvijā 2015. gadā salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem bija ļoti laba (vidēji 5,35 t/ha). Tomēr, salīdzinot Latviju ar citām mērenās klimata joslas valstīm, nākas secināt, ka vidēji šī kultūrauga ražība no hektāra Latvijā ir viena no zemākajām, kas var būt saistīts gan ar klimatiskajiem apstākļiem, gan ar nepiemērotu saimniekošanas tehnoloģiju.

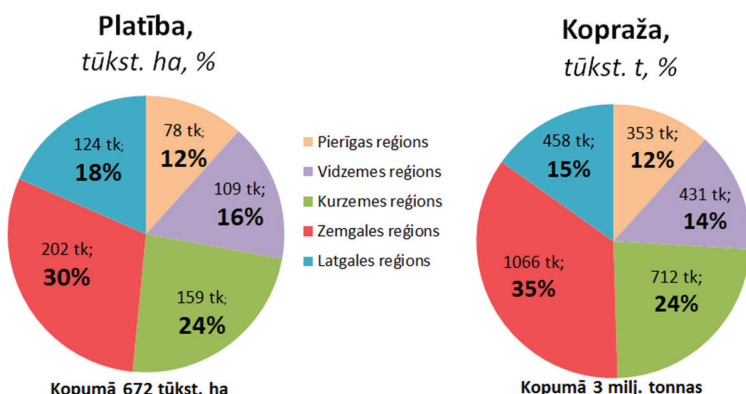
Ziemas kviešu vidējā cena Latvijā ir līdzīga vidējai cenai ES. Pēdējos gados cenai ir tendence samazināties, kā rezultātā samazinās arī ziemas kviešu bruto segums. Lai ziemas kviešu audzētāji gūtu peļņu no kviešu audzēšanas un to pašizmaksa nepārsniegtu realizācijas cenu, ir jāatrod veids, kā samazināt audzēšanas izmaksas vai palielināt ražu.

Lopbarības kviešu cena, protams, ir zemāka nekā pārtikas kviešu cena. Ja Latvijas kviešu audzētāji nesaņemtu atbalsta maksājumus, to ieņēmumi no lopbarības kviešiem būtu mazāki nekā ražošanas pašizmaksa.

Vērtējot graudaugu un rapšu ražošanas izmaksas, lielu īpatsvaru sastāda pirktais mēslojums un augu aizsardzības līdzekļi. Nolietojums ir otra lielākā izmaksu pozīcija, kas var liecināt par ekonomiski nepamatoti veiktām investīcijām.

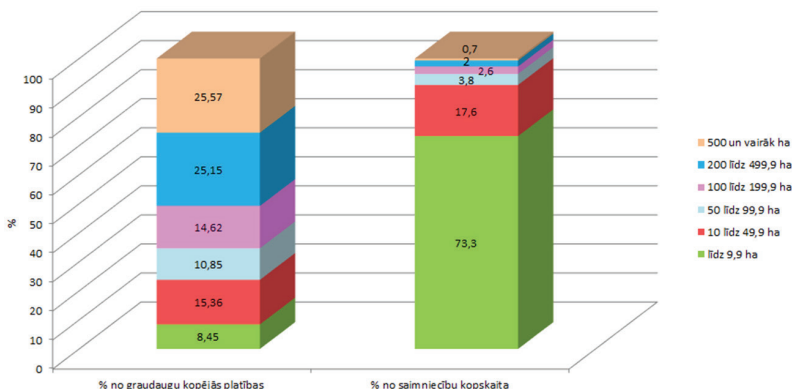
Salīdzinot ziemas kviešu mainīgo izmaksu apjomu Latvijā un Īrijā, jāsecina, ka Īrijā ziemas kviešu audzēšanai tērē par 55,71% vairāk nekā Latvijā, savukārt raža tiek iegūta par 111,09% lielāka.

Graudaugu platība un kopražā Latvijā pa reģioniem
2011.-2015. g., %

30% no graudaugu sējumiem atrodas Zemgalē, kur tiek saražota arī vislielākā graudu produkcija (35% no graudu kopražas). Latgalē atrodas 18% no graudaugu sējumiem, bet tur tiek saražoti tikai 15% no graudu kopražas.

Lauku saimniecību grupējums pēc graudaugu platības
2013. g. Latvijā, %

Graudaugu platības līdz 9,9 ha lielumā ir 73,3% Latvijas saimniecību. Šīm saimniecībām kopā pieder tikai 8,45% no kopējās graudaugu platības Latvijā. Bet 50,72% no Latvijas graudaugu platībām pieder saimniecībām, kurās graudaugu platības ir 200 ha un vairāk

4. lpp.

Viens no iemesliem atšķirīgam ražas apjomam varētu būt neefektīva augu aizsardzības līdzekļu lietošana Latvijā.

Veicot izmēģinājumus saimniecībā, kas atrodas Ozolniekos un nodarbojas ar ziemas kviešu audzēšanu, esam secinājuši, ka optimāla fungicīdu lietošana atbilstošajos laika termiņos un pareizajās devās kviešu ražu var palielināt pat par 15,4% jeb par 1,05 tonnām no hektāra. Ekonomiski šis ieguvums var būt pielīdzināms pat 105 eiro par hektāru. Nodrošinot fungicīdu un citu augu aizsardzības līdzekļu optimālu lietošanu, ir iespējams palielināt graudaugu ražību, tādējādi palielinot arī ieņēmumus.

Piena nozare

Otra lielākā nozare Latvijā pēc preču izlaides ir piena lopkopība. Latvijā 2015. gadā bija 20 tūkst. piena lopkopības saimniecību. No visām piena saimniecībām 85% ir mazās saimniecības ar 1–9 slaucamajām govīm, bet atlikušajām 15% piena saimniecībām pieder 75,93% no valstī esošajām slaucamajām govīm. Tātad piensaimniecības nozare ir ļoti sadrumstalota.

Visvairāk slaucamās govīs ir Latgalē (25% no visām Latvijā esošām slaucamām govīm). Ņemot vērā lielo saimniecību skaitu, Latgalē vidēji ir tikai 2,6 govīs ganāmpulkā.

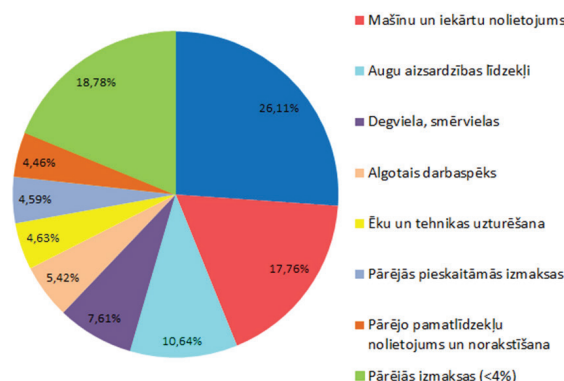
Salīdzinājumā ar citu valstu vidējiem izslaukumiem Latvijā vidējais izslaukuma rādītājs ir ievērojami zemāks. Pēc ES statistikas biroja *Eurostat* datiem, 2015. gadā Latvijā vidējais izslaukums no govīs bija 6 t. Kaimiņvalstī Igaunijā, kā arī Somijā un Zviedrijā šis rādītājs bija virs 8 tonnām.

Piena iepirkuma cena pērn bija mazāka nekā piena ražošanas pašizmaksa. Tā kā piensaimnieki tiešā veidā iepirkuma cenu ietekmēt nevar, lai saimniecības nebankrotētu, ir jāatrod veids, kā samazināt ražošanas izmaksas un/vai palielināt izslaukumu.

Ražošanas izmaksu struktūrā gan lielo, gan mazo saimniecību grupā lielāko īpatsvaru sastāda pirkta lopbarība. Tātad piensaimniekiem vajadzētu atrast veidu, kā savā saimniecībā palielināt saražotās lopbarības daudzumu un paaugstināt tās kvalitāti, tādējādi samazinot pirkto lopbarības iegādes izmaksas.

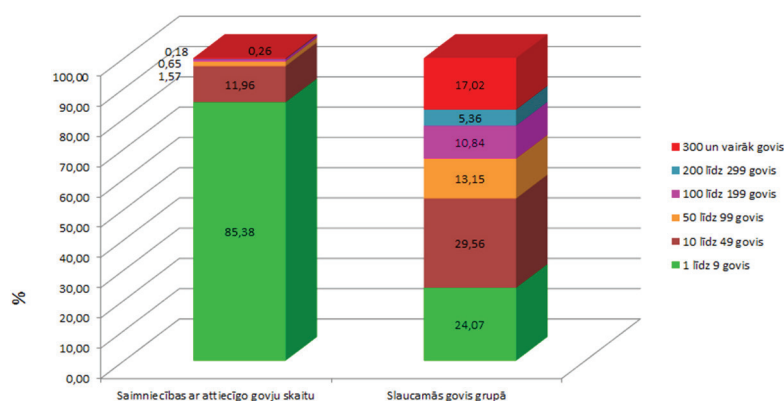
6. lpp.

Izmaksu sadalījums ziemas kviešiem Latvijā 2015. g., %

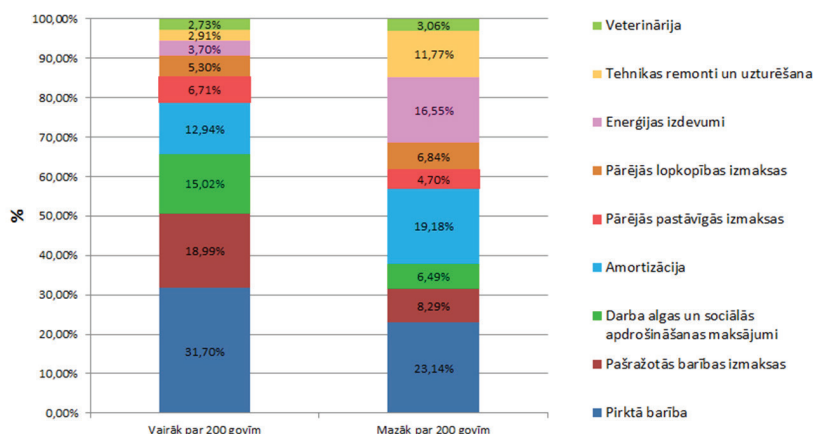
Lielu izmaksu īpatsvaru graudaugu un rapšu audzēšanā sastāda pirktais mēslojums un augu aizsardzības līdzekļi. Nolietojums ir otra lielākā izmaksu pozīcija, kas var liecināt par nepamatoti veiktām investīcijām.

Piensaimniecību sadalījums pēc slaucamo govju skaita 2015. gadā, %

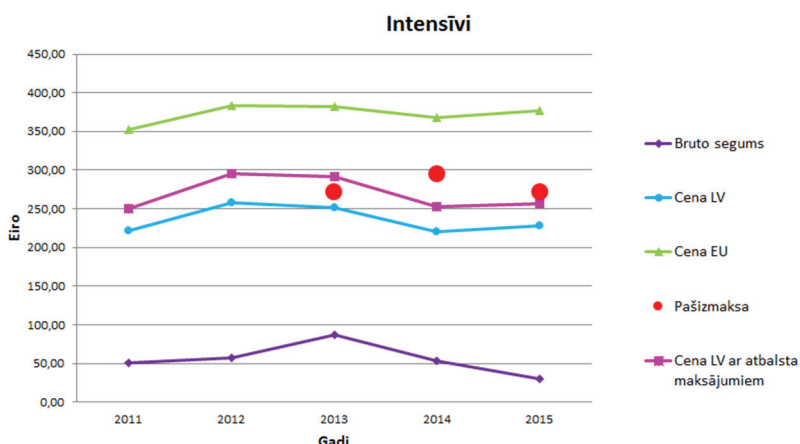
Otra lielākā nozare Latvijā pēc preču izlaides ir piena lopkopība. 2015. gadā Latvijā bija 20 tūkst. piena lopkopības saimniecību. 85% no visām piensaimniecībām ir ar 1–9 slaucamajām govīm, bet atlikušajās 15% piena saimniecību audzē ¾ no visām slaucamajām govīm (14,62% saimniecībām pieder 75,93% no valstī esošajām slaucamajām govīm). Tātad piensaimniecības nozare ir ļoti sadrumstalota.

Izmaksu sadalījums piena lopkopībā Latvijā 2015. g., %

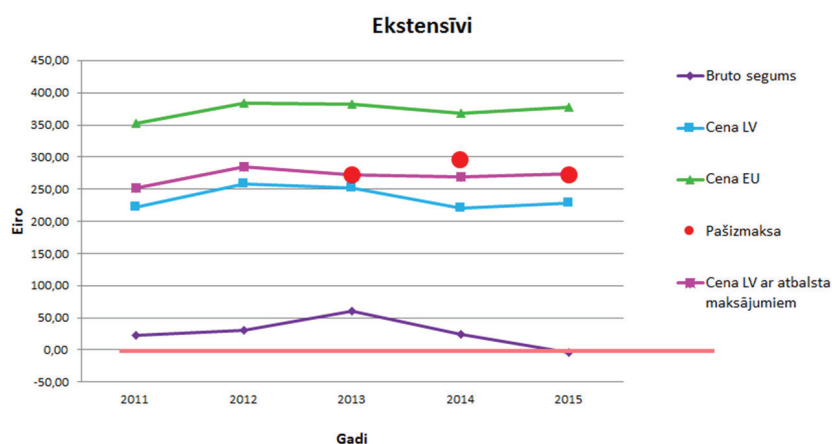
Ražošanas izmaksu struktūrā gan lielo, gan mazo saimniecību grupā lielāko īpatsvaru sastāda pirkta lopbarība. Tātad piensaimnieki paši savā saimniecībā nespēj saražot lopbarību pietiekamā daudzumā un kvalitātē.

Nobarojamo gaļas liellopu 7–18 mēn. cena par 100 kg, pašizmaksa un bruto segums 2011. –2015. gadā (1)

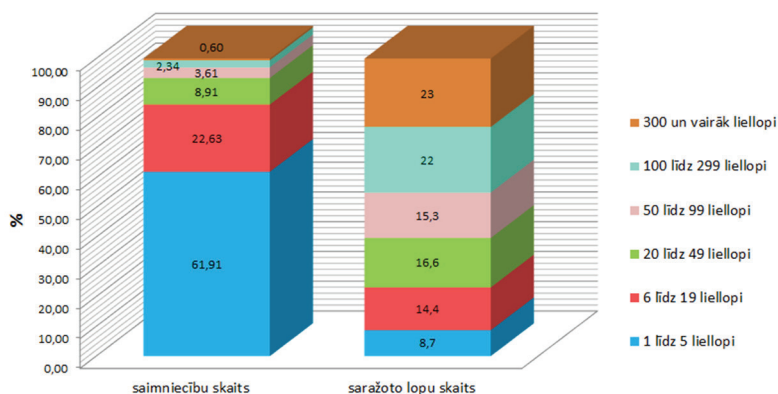
Nobarojamo gaļas liellopu pašizmaksa pēdējos divus gadus pārsniedz gaļas iepirkuma cenu ar subsīdijām Latvijā

Nobarojamo gaļas liellopu 7–18 mēn. cena par 100 kg, pašizmaksa un bruto segums 2011. –2015. gadā (2)

Ņemot vērā to, ka saimniekiem ir grūti ietekmēt produkcijas tirgus cenu, ir jādomā par izmaksu optimizēšanu vai arī jāpalielina iegūto lopu skaits un svars

Gaļas liellopu saimniecību skaits un saražoto gaļas liellopu skaits pa lopu grupām 2015. g., %

Gaļas liellopu sektors arī ir sadrumstalots – 62% gaļas liellopu saimniecībām pieder 1–5 gaļas liellopi. Ņemot vērā strukturālo sadalījumu gaļas liellopu pašizmaksā, mazas saimniecības nav rentablas, – ir lielas pastāvīgās izmaksas, un ar mazu lopu skaitu nevar panākt pienācīgu apgrozījumu, lai segtu pastāvīgās izmaksas un iegūtu peļņu

Saimniecībām būtu jāpievērš uzmanība adekvātām investīcijām pamatlīdzekļos un fermas izdevumu samazināšanai

5. lpp.

Gaļas lopkopība

Gaļas liellopu sektors Latvijā ir sadrumstalots – 62% gaļas liellopu saimniecībām pieder 1–5 gaļas liellopi.

Ņemot vērā to, ka gaļas liellopu saimniecību izmaksu struktūrā lielāko daļu veido pastāvīgās izmaksas, var secināt, ka mazas saimniecības nav rentablas. Ar mazu lopu skaitu nav iespējams panākt pienācīgu apgrozījumu, lai segtu pastāvīgās izmaksas un iegūtu peļņu. Lielākās izmaksu pozīcijas ir nolietojums, darbaspēka izmaksas un enerģijas izdevumi. Saimniecībām būtu jāpievērš uzmanība uz adekvātu investīciju veikšanu pamatlīdzekļos un kopējo fermas izdevumu samazināšanu

Nobarojamo gaļas liellopu pašizmaksa pēdējos divus gadus pārsniedz gaļas iepirkuma cenu ar subsīdijām Latvijā. Ņemot vērā to, ka saimniekiem ir grūti ietekmēt produkcijas tirgus cenu, ir jādomā par izmaksu optimizēšanu un/vai jāpalielina iegūtās gaļas daudzums.

Latvijā 2015. gadā vidēji no vienas zīdītājgovs tika iegūti 0,88 teļi. Izmēģinājumu saimniecību rezultāti rāda, ka saglabāti tiek vidēji 93,5% no iegūtajiem teļiem. Tātad 2015. gadā vidējais saglabāto teļu skaits no govju Latvijā varētu būt 0,82. Lopkopības speciālisti šo rādītāju vērtē kā salīdzinoši sliktu. Iegūto teļu skaitu un saglabāto teļu skaitu visvairāk ietekmē tas, kā saimnieks veido un pārrauga ganāmpulku. **■**

Liene Kalniņa un Andris Stepanovs,
LLKC Ekonomikas nodaļas konsultanti

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

MEŽSAIMNIECĪBA

VAI ZIEMASSVĒTKU KOCIŅUS AUDZĒT IR IZDEVĪGI?

Ziemassvētku eglīte ir viens no unikālākajiem produktiem pasaulē. Tās audzēšanai nepieciešami 5 līdz 10 gadi, un realizācija notiek tikai vienu reizi gadā no decembra vidus līdz janvāra sākumam.

Pasaulē Ziemassvētku kociņu audzēšana aizsākās vairāk nekā pirms 80 gadiem, bet pie mums, Latvijā, pirmā Ziemassvētku kociņu plantācija tika ierīkota 1994. gadā. Šķiet, ka tas varētu būt kā viens no labiem un viegliem biznesa veidiem, jo klimatiskie apstākļi pie mums ir piemēroti kociņu audzēšanai, tomēr tā vis šobrīd gluži nav.

Mainījies situācija tirgū

Pa šiem gadiem ir mainījies situācija tirgū un pircēju gaume. Ja agrāk pietika ar mežā izcirstām dabiski augušām eglītēm, tad tagad, tirgū ieņākot importa eglītēm no Dānijas vai Vācijas, mūsējās, mežā augušās, izskatā ziņā krietni atpaliek. Arī speciāli audzētās eglītes ar veidotiem vainagiem nevarēja konkurēt ar Eiropā atzītām tā sauktajām *Normann* balteglēm ar garām skujām, kuplu un simetrisku vainagu un ilgāku uzglabāšanas laiku. Mainoties pircēju gaumei, pēdējos gados pieaudzis pieprasījums pēc eglītēm podiņos, kas audzētas stādaudzētavās.

Pieprasījums pēc pašmājās audzētām eglītēm krietni samazinājies, kad AS "Latvijas valsts meži" atļāva nocirst Latvijas iedzīvotājiem vienu eglīti bez maksas savos apsaimniekojamajos mežos. Audzētāji atzīst, ka grūti pārdot to, ko var dabūt par brīvu.

Nav viegls bizness

Pēc aptuvenas informācijas, Latvijā ar Ziemassvētku kociņu audzēšanu nodarbojas apmēram 20–30 audzētāji aptuveni 200 ha platībā. Speciālisti saka, ka pēdējā laikā audzētāju skaits atkal pieaug, pamazām atsakoties no vietējām eglītēm un audzējot sudrabegles un baltegles. Pašlaik lielākā Ziemassvētku eglīšu plantācija Latvijā atrodas netālu no Liepājas un pieder uzņēmumam MGLS, kas jau desmit gadu audzē *Normann* baltegles no Dānijā pirktiem stādiem. Uzņēmums izaudzēto produkciju pārdod Latvijā interneta vietnē eg-lupiegade.lv un eksportē uz ārvalstīm.

Foto: no MKPC arhīva

Lai nopietni uzsāktu kociņu audzēšanu, nepieciešami ievērojami kapitālieguldījumi. Speciālisti aprēķinājuši, ka viena hektāra stādījumu ierīkošanas izmaksas ir līdz 18 000 eiro. Lai ieguldījumi atmaksātos, nepieciešami 3–5 hektāri, bet eglītes realizēt var tikai pēc pieciem vai astoņiem gadiem. Katru gadu stādījumus vajag kopt – sākumā kultivēt rindstarpas, vēlāk pļaut zāli, izgriezt bojātos zarus, papildus būtu nepieciešami vēl ap 500 eiro uz hektāru.

Viens no Ziemassvētku kociņu audzēšanas riskiem ir nelūgtie viesi – meža dzīvnieki un zagļi. Tad būtu jā-rēķinās vēl ar izdevumiem žoga ierīkošanai un novērošanas kamerām.

Viens no zemes izmantošanas veidiem

Parasti Ziemassvētku eglītes tiek audzētas tieši lauksaimniecības zemēs, jo tas ir kā viens no pagaidu risinājumiem, kā izmantot lauksaimniecībai nepiemērotās zemes.

Pēc šobrīd pastāvošās likumdošanas, Ziemassvētku eglīšu plantācijas uzskata kā "kokaugu stādījumus" un var audzēt lauksaimniecības zemēs, ja tas atbilst teritorijas attīstības plānam, nav īpaši aizsargājams biotops un nav pretrunā ar Meliorācijas likuma prasībām. Lauksaimniecībā izmantojamā zemē kociņu maksimālais audzēšanas cikla ilgums ir līdz 15 gadiem, pēc kura kultūru atjauno vai turpina zemi izmantot citu lauksaimniecības

kultūru audzēšanai. Diemžēl Lauku atbalsta dienesta norādījumos teikts, ka ES atbalstītie platību maksājumi par šo zemes izmantošanas veidu īpašniekam gan nepienākas.

Zemes saimniekam pastāv arī iespēja pēc termiņa beigām mainīt zemes izmantošanas veidu un noformēt, piemēram, kā mežu vai plantāciju mežu, ja tā atbilst mežaudzes kritērijiem.

Ziemassvētku kociņu audzēšana ir tikai viens no zemes izmantošanas veida piemēriem. Un, ja tas nav kā bizness, tad var būt laba iespēja kādam neizmantotam zemes stūrītim un vēlāk pašu priekam. Lai jauki saulgriežu svētki ar jauku noskaņu un egļu smaržu istabā!

Sarmīte Grundšteine,
Meža konsultāciju pakalpojumu centrs

Kā pašam sagādāt eglīti svētkiem?

Katru gadu decembrī AS "Latvijas valsts meži" lem, vai ļaut ikvienam Latvijas iedzīvotājam nocirst vienu Ziemassvētku eglīti valsts mežā.

Pirms došanās uz mežu, lai nerastos problēmas, iepazīstieties ar šo informāciju: www.lvm.lv/sabiedribai/ko-drikst-meza/ziemassvetku-eg-lites

GRĀMATVEDĪBA UN NODOKĻI

PAR MINIMĀLAJĀM SOCIĀLAJĀM IEMAKSĀM

Daudz jautājumu radies saistībā ar minimālajām sociālās apdrošināšanas iemaksām, kas būs jāaprēķina, sākot ar 2017. gada 1. janvāri.

Raksta tapšanas brīdī izmantota likuma "Par valsts sociālo apdrošināšanu" redakcija uz 2016. gada novembra beigām, un jāņem vērā, ka likumā līdz 2016. gada nogalei varētu būt arī kādas izmaiņas. Tāpēc ir rūpīgi jāseko līdz jebkurām izmaiņām normatīvajos aktos!

Minimālo sociālo iemaksu piemērošanu nosaka likuma "Par valsts sociālo apdrošināšanu" 20.³ pants, kas stāsies spēkā ar 2017. gada 1. janvāri.

Likums "Par valsts sociālo apdrošināšanu" paredz, ka ar 2017. gada 1. janvāri par ikvienu darbinieku neatkarīgi no tā, vai viņš strādā pilnu vai nepilnu darba dienu, vai tikai noteiktu stundu skaitu kalendāra mēnesī, darba devējam par viņu ir jāmaksā minimālās iemaksas.

Tās veic arī mikrouzņēmumi par katru no saviem darbiniekiem neatkarīgi no mēneša apgrozījuma.

Mēneša minimālo iemaksu objekts 2017. gadā ir 3/4 no valstī noteiktās minimālās mēneša darba algas apmēra. 2017. gadā minimālā mēneša alga ir 380 eiro, tātad minimālo obligāto iemaksu objekts ir 285 eiro.

Ar 2018. gada 1. janvāri minimālo iemaksu objekts būs pilna minimālā mēneša darba alga.

Minimālās iemaksas aprēķina, piemērojot obligāto iemaksu likmi, kas vispārējā gadījumā ir 34,09%. Tātad, ja minimālo iemaksu objekts ir 285 eiro, tad sociālās apdrošināšanas

iemaksas darbiniekam, kurš apdrošināts visiem sociālās apdrošināšanas veidiem, būs 97,16 eiro. Ja, piemēram, darbiniekam par mēnesi aprēķinātā darba alga ir 145 eiro, tad iemaksas, kas par viņu veicamas, būs 97,16 eiro apmērā (t. i., aprēķinātas no 285 eiro nevis no 145 eiro).

Parastajā nodokļu režīmā esošiem darba devējiem no faktiski aprēķinātā ienākuma sociālās apdrošināšanas iemaksas būs jāveic par šādām personu grupām:

- vecuma pensiju saņēmējiem;
 - personām, kurām līdz vecuma pensijas piešķiršanai ir palikuši pieci gadi vai mazāk un kas pirms tam vismaz 12 mēnešus nav bijusi darba ņēmēja vai pašnodarbinātā statusā;
 - personām ar I un II grupas invaliditāti;
 - pirmos trīs mēnešus personai, kas pirmreizēji kļūst par darba ņēmēju;
 - jauniešiem līdz 24 gadu vecumam, kuri mācās vai studē;
 - notiesātajam, kas soda izciešanas laikā strādā;
 - darba devējam, kas maksā nodokļus vispārējā režīmā, darba ņēmējam periodā, kad tas ir cita darba devēja – mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja – darbinieks.
- Ja darba devējs darbojas mikrouzņēmumu nodokļa režīmā, tad šīm personu kategorijām minimālās iemaksas būs jāveic no iemaksu objekta 3/8 apmērā no minimālās mēnešalgas (2017. gadā no 142,50 eiro).

Darba devējs, kurš nodokļus maksā vispārējā režīmā

Minimālās iemaksas veic tas darba devējs, kuru darba ņēmējs savā

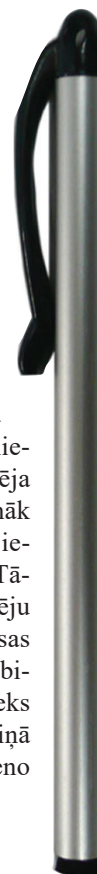
algas nodokļa grāmatiņā ir atzīmējis kā galveno ienākuma gūšanas vietu. Ja darbinieks algas nodokļa grāmatiņā nav atzīmējis nevienu ienākuma gūšanas vietu, VID vienas darba dienas laikā Elektroniskās deklarēšanas sistēmā (EDS) informē par to darba devēju, kurš pirmais ir iesniedzis ziņas par darba ņēmēja statusa iegūšanu, un turpmāk viņam ir jāveic minimālās iemaksas par šo darbinieku. Tāpat VID informē darba devēju par to, ka minimālās iemaksas turpmāk par konkrēto darbinieku var neveikt. Darbinieks var algas nodokļa grāmatiņā mainīt savu izvēlēto galveno ienākuma gūšanas vietu.

Darba devējs, kurš maksā mikrouzņēmumu nodokli

Sākot ar 2017. gada 1. janvāri, mikrouzņēmumu nodokļa likme no 9% tiek samazināta uz 5%.

Darba devējs, kurš ir mikrouzņēmumu nodokļa maksātājs, minimālās iemaksas (gan darba devēja, gan darba ņēmēja daļu) no saviem līdzekļiem par katru mikrouzņēmuma darbinieku veic līdz ceturksnim sekojošā mēneša 15. datumam. Minimālās iemaksas veic visi darba devēji – mikrouzņēmumu nodokļa maksātāji – par katru savu darbinieku arī tad, ja konkrētais darba ņēmējs strādā pie vairākiem darba devējiem.

Linda Puriņa, LLKC Grāmatvedības un finanšu nodaļas vadītāja

KASES APARĀTU UN SISTĒMU ATBILSTĪBAS PĀRBAUDE

Likuma "Par nodokļiem un nodevām" grozījumos, kas stāsies spēkā 2016. gada 1. jūlijā, noteikts, ka nodokļu maksātāji drīkst lietot elektroniskās ierīces un iekārtas, kuras atbilst nodokļu un citu maksājumu reģistrēšanas elektronisko ierīču un iekārtu tehniskajām prasībām un kurām ir veikta

atbilstības pārbaude.

Atbilstības pārbaude ir elektronisko ierīču un iekārtu modeļu, modifikāciju un programmas versijas pārbaude, lai pārliecinātos par minēto ierīču un iekārtu atbilstību tām noteiktajām tehniskajām prasībām. Atbilstības pārbaudi veic Valsts ieņēmumu dienesta vienotajā datubāzē (reģistrā) reģistrēta

atbilstības pārbaudes institūcija, kura pēc apkalpojošo dienestu pieprasījuma pārbaudīs kases aparātu, kases sistēmu, specializēto ierīču un iekārtu modeļu, modifikācijas un programmas versijas atbilstību jaunajām tehniskajām prasībām, izsniedzot attiecīgu atbilstības apliecinājumu.

► 9.lpp.

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKCLV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

8. lpp.

Kases aparāta, kases sistēmas, specializētās ierīces un iekārtas modeli, modifikāciju un versiju, kurai atbilstības pārbaudes institūcija veikusi atbilstības pārbaudi un Valsts ieņēmumu dienestā iesniegusi apliecinājumu par atbilstību jaunajām tehniskajām prasībām, Valsts ieņēmumu dienests iekļauj publiski pieejamā nodokļu un citu maksājumu reģistrēšanas elektronisko ierīču un iekārtu vienotajā datubāzē (reģistrā).

Atbilstības pārbaudes institūcijai Valsts ieņēmumu dienesta vienotajā datubāzē (reģistrā) reģistrētajiem elektronisko ierīču un iekārtu modeļiem, modifikācijām un programmas versijām atbilstības pārbaudes ir jāveic līdz 2017. gada 1. jūlijam. Tātad nodokļu maksātāji Valsts ieņēmumu dienestā reģistrēto kases aparātu vai kases sistēmu var lietot līdz atbilstības pārbaudes institūcijas atbilstības apliecinājuma, ka minēto ierīču un iekārtu modeļi, modifikācijas un programmas versijas atbilst Ministru kabineta 2014. gada 11. februāra noteikumos Nr. 95 „Noteikumi par nodokļu un citu maksājumu reģistrēšanas elektronisko ierīču un iekārtu tehniskajām prasībām” noteiktajām tehniskajām prasībām, izsniegšanas brīdī, bet ne ilgāk kā līdz 2017. gada 1. jūlijam. Savukārt pēc atbilstības institūcijas atbilstības apliecinājuma izsniegšanas apkalpojošam dienestam tie jāpārreģistrē, nomainot uz jaunu modeļa, modifikācijas un

programmas versiju, izņemot Ministru kabineta 2014. gada 11. februāra noteikumu Nr. 96 “Nodokļu un citu maksājumu reģistrēšanas elektronisko ierīču un iekārtu lietošanas kārtība” 5. pielikumā (turpmāk – 5. pielikums) uzskaitītos kases aparātu modeļus un modifikācijas.

Attiecībā uz 5. pielikumā uzskaitītajiem 62 kases aparātu modeļiem

Detalizētāku jautājumu gadījumā lūdzam vērsties Valsts ieņēmumu dienestā

un modifikācijām informējam, ka nodokļu maksātāji par darījumiem saņemtās samaksas reģistrēšanai tos drīkst lietot tikai līdz 2016. gada 31. decembrim. Lai minēto kases aparātu lietotāji varētu turpināt tos lietot pēc 2017. gada 1. janvāra, apkalpojošam dienestam līdz 2016. gada 31. decembrim jāveic to pārreģistrācija, kuras rezultātā, ja attiecīgais kases aparāta modelis vai modifikācija atbilst noteiktajām tehniskajām prasībām, tā tiks iekļauta Valsts ieņēmumu dienesta vienotajā datubāzē (reģistrā) kases aparātu, hibrīda kases aparātu, kases sistēmu, specializēto ierīču un iekārtu sarakstā un pēc

tam – konkrēta apkalpojošā dienesta apkalpojamo modeļu un modifikāciju sarakstā.

Atbilstoši Valsts ieņēmumu dienesta rīcībā esošajai apkalpojošo dienestu sniegtajai informācijai 5. pielikumā uzskaitītie kases aparātu modeļi un modifikācijas jaunajām tehniskajām prasībām nav pielāgojamas, tādējādi, ja apkalpojošie dienesti to pārreģistrāciju līdz 2016. gada 31. decembrim neveiks, tad ar 2017. gada 1. janvāri visi 5. pielikumā iekļautie nepārreģistrētie kases aparātu modeļi un modifikācijas tiks izslēgtas no Valsts ieņēmumu dienesta vienotās datubāzes (reģistra) un to turpmāka lietošana nebūs atļauta.

Par iespējām veikt lietošanā esošo kases aparātu, kases sistēmu, specializēto ierīču vai iekārtu pārreģistrāciju Valsts ieņēmumu dienesta vienotajā datubāzē (reģistrā) lūdzam vērsties pie apkalpojošā dienesta, kuram attiecīgais kases aparāts, kases sistēma, specializēta ierīce vai iekārta ir iekļauta kases aparātu, hibrīda kases aparātu, kases sistēmu, specializēto ierīču un iekārtu apkalpojošo dienestu reģistrā attiecīgā apkalpojošā dienesta apkalpojamo modeļu (modifikāciju) sarakstā.

Detalizētāku jautājumu gadījumā lūdzam vērsties Valsts ieņēmumu dienestā, sūtot savu jautājumu elektroniski uz “Uzdot jautājumu VID e-pastā”.

Valsts ieņēmumu dienests
Nodokļu kontroles pārvalde

BŪVNICĪBA

IZSTRĀDĀTS BŪVNICĪBAS IZMAKSU KATALOGS

LLKC Inženiertehniskā nodaļa izstrādājusi būvniecības izmaksu katalogu, kas pieejams elektroniskā formātā. Tas veidots ar mērķi, lai strukturēti vienuviet būtu pieejamas būvniecības provizoriskās izmaksas attiecīgi pa būvju tipiem, un interesenti varētu aprēķināt potenciālās iecerēto būvobjektu būvniecības izmaksas.

Katrs cilvēks, kurš kaut nedaudz orientējas būvniecības darbos un darbā ar *Microsoft Office* lietotni *Excel*, katalogā ātri var noskaidrot biežāk sastopamo būvju tipu provizoriskās celtniecības izmaksas, kā arī saprast,

vai iespējamie ieguldījumi būs pietiekami, lai īstenotu konkrētā objekta būvniecības ieceri.

Būvizmaksu katalogā ir aprēķinātas būvizmaksas 65 būvju tipiem. Ir veikta datu apstrādes automatizācija, respektīvi, ievadot vēlamās būves gabarītmērus, tiek veikts kopējo būvizmaksu aprēķins.

Dažkārt pirms būvniecības ieceres īstenošanas uzsākšanas rodas virkne jautājumu, piemēram: kādu būves tipu būvei izvēlēties, kas ir ekonomiski izdevīgāk – šaura, bet gara būve, vai plata un īsāka būve. Lai šajos jautājumos ieviestu skaidrību, ir veikta būvju

būvizmaksu kalkulācija, kas dod iespēju salīdzināt būvniecības izmaksas atkarībā no būves tipa un būves gabarītmēriem.

Katalogs pieejams LLKC mājaslapā: www.llkc.lv/lv/nozares/citi/izstradats-buvniecibas-izmaksu-katalogs

Kristaps Stūriška, LLKC

Inženiertehniskās nodaļas būvinženieris

DĀRZKOPIĒBA

KĀPĒC VAR BOJĀTIES DĀRŽENI NOLIKTAVĀ 1. DAĻA

Pamazām garais rudens ir pārgājis ziemā, dāržeņu lauki ir novākti, un būtu laiks dāržeņu uzglabāšanas nodrošināšanai. Decembris ir tas mēnesis, kas jau skaidri parāda, vai ar uzglabājamo dāržeņu produkciju viss ir labi. Dāržeņu uzglabāšanos var ietekmēt vairāku faktoru grupas.

Šajā reizē izanalizēsim, kādi faktori ietekmēs dāržeņu uzglabāšanos, līdz tie nonāk pagrabos vai noliktavās. Jo dažkārt mums šķiet, ka darbības, ko esam veikuši, vēl tikai ražu novācot, nevar tik ievērojami ietekmēt tālākos uzglabāšanās procesus. Praktiskā pieredze rāda, ka būtībā pilns pagrabs ar veselīgiem un veselīgiem dāržeņiem sākas ar to brīdi, kad plānojam vispār audzēt kādu no konkrētajām dāržeņu kultūrām.

Īsi par faktoriem, kas attiecas uz audzēšanas tehnoloģiju

Sekmīga kopējās audzēšanas tehnoloģijas ievērošana ir plats solis pretī pareizai un kvalitatīvai dāržeņu uzglabāšanai:

- Kvalitatīvas sēklas un izlīdzinātu dēstu izvēle ļaus precīzāk plānot novākšanas termiņus.
- Dažādu vienas kultūras šķirņu vai hibrīdu izmantošana ļauj pagarināt novākšanas periodu, tā vienmērīgāk noslogojot saimniecības resursus, kas ir ļoti būtiski, ja trūkst resursu liela apjoma novākšanas organizēšanai.
- Sējumu un stādījumu optimālā (ieteiktā) biežība ļauj pašiem dāržeņiem sekmīgāk konkurēt ar nezālēm, tos var kvalitatīvāk un pareizāk apkopt.
- Atbilstošu kopšanas agregātu izvēle samazina dāržeņu ievainošanas riskus, kā arī ļauj kvalitatīvi veikt augu aizsardzības pasākumus.
- Efektīva, sabalansēta un optimālā laikā veikta mēslošana ļauj izvairīties no kādu barības elementu deficīta vai, taisni otrādi, pārbagātības, kas ietek-

Foto: Māris Narvils

mēs uzglabāšanās kvalitāti.

- Augu augšanas stimulatoru un imūnsistēmas stiprināšanas līdzekļu izmantošana mazina dāržeņiem stresu un nodrošina vienmērīgu to augšanu.
- Laistīšana ļauj samazināt augu stresu nepietiekosā mitruma apstākļos.

Kas jāievēro ražas novākšanas brīdī

- Dāržeņiem ir jābūt pilnībā izaugušiem, – tāpat tie ir sasnieguši attiecīgu formu, lielumu, svaru, krāsu, atbilst šķirnei vai hibrīdam raksturīgajām pazīmēm. Tas nozīmē, ka kāpostu galviņām starp lapām pie kaceņa nav tukšumu, burkānu saknēm, ja tas ir raksturīgi burkānu tipam, ir noapaļoti gali, sīpoliem ir raksturīgā forma. Būtībā dāržeņiem, kas paredzēti uzglabāšanai, ir jābūt fizioloģiski nobriedušiem, jo tikai tādus varēs sekmīgi uzglabāt. Ja glabātuvē mēs ieliekam fizioloģiski nobriedušus – aktīvi augošus, tiem būs raksturīga intensīva elpošana, kas rada gan lieku mitrumu, gan siltumu, tā radot nepiemērotus apstākļus arī pārējai (nobriedušajai) dāržeņu daļas uzglabāšanai.
- Dāržeņiem jābūt pilnībā veselīgiem, tas attiecas uz mehāniska rakstura bojājumiem. Ir gadījumi, kad mēs ar apziņu, ka no lauka taču ir jānovāc viss,

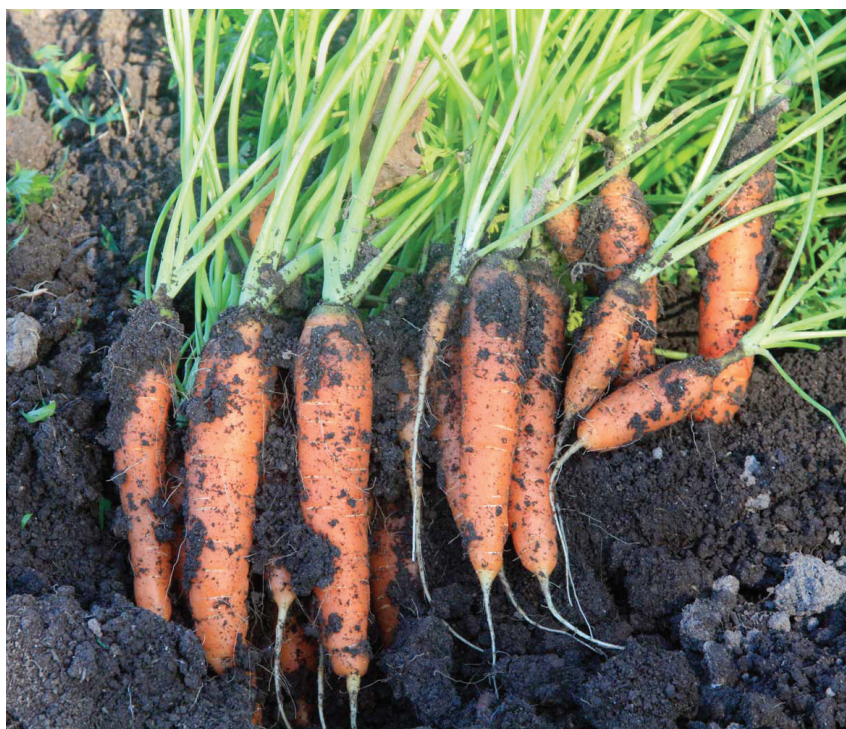
ņemam arī mehāniski bojātus dāržeņus. Jebkurš mehāniskais bojājums ir atklāta brūce, kas sulo un ir pakļauta ārkārtīgi augstam riskam, ka tajā var iekļūt visdažādākie patogēnie slimību ierosinātāji. Bojājumu raksturs var būt atšķirīgs, un ne visi gadījumi būs tādi, kuros patiešām dāržeņus nedrīkst vest uz glabātavu. Pirmais, tās varbūt plaisas, kas radušās gan nevienmērīgas augšanas rezultātā, gan mehānisku triecienu rezultātā. Tas neattiecas uz bojājumu gadījumiem, kad plaisas rodas jau ražas sagatavošanas procesā pārdošanai. Dažādu veidu lūzumi, lielākoties sakņaugiem, notiek, kad saknes ir būtiski salauztas. Tādas saknes, ja netiek uzreiz nodotas pārstrādei vai lopbarībai, uzglabāt nevarēs. Nobrāzumi ir tāda veida traumas, kas, ja tie nav dziļi un liela izmēra, ar siltu gaisu iespējams sadziedēt. Visgrūtāk klājas ar sasitumiem, jo daļai dāržeņu tos būs grūti pamanīt. Tādā ziņā vissarežģītāk ir ar kartupeļiem, kuriem sasitumu radītās traumas parādās tikai pēc laika, kad vairs neko labot īsti nav iespējams. Pārējiem dāržeņiem sasistās vietas vairāk vai mazāk sulos, jo bojāti būs audi. Skaidrs, ka ilgstošai uzglabāšanai tādas traumas guvušie dāržeņi nebūs derīgi.

- Dāržeņiem ir jābūt brīviem no patogēniem organismiem. Tas attiecas vienlīdz kā uz kaitēkļiem, tā uz slimībām.

► 11. lpp.

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

◀ 10. lpp.

Varētu pat teikt, ka šie faktori savstarpēji ļoti bieži ir cieši saistīti. Viens no būtiskākajiem iemesliem, kādēļ dārzeņi labi neglabājas, ir pavirša atlieksme ražas novākšanas laikā. Tas nozīmē, ka nezinašanas vai kaitīgo organismu darbības neatpazīšanas dēļ, vai no sērijas “vai tik traki būs, gan jau glabāsies”, rodas papildu riski. Īpaši būtiski tas ir bioloģisko dārzeņu audzētājiem, jo, bojātus dārzeņus novācot kopā ar veselajiem, mēs ar garantiju inficēsim veselos.

Visbīstamākā šajā ziņā ir pelēkā puve (*Botrytis cinerea*), kuras sporas ļoti put un vismazākā satricinājuma gadījumā kā “mākonis” izplatīsies pa pagrabu vai noliktavu. Dažkārt var šķist, ka kaitēkļu grauzumi nav nemaz tik “kaitīgi”, un tādus dārzeņus var likt noliktavā. Diemžēl patiesībā tās ir tādās pašas atvērtas brūces kā mehānisku bojājumu gadījumā. Šī iemesla dēļ tādus dārzeņus nedrīkst likt kopā vienā noliktavā ar veselajiem. Tie var būt arī laputu vai tripšu sūkumi, kas būs grūtāk pamanāmi. Tie varbūt dažādu tauriņu kāpuru grauzumi. Zem zemes sakņaugu saknes var sabojāt drākstārpi (sprakšķu kāpuri), maijvaboļu kāpuri, kā arī peles un ūdenszūrkas. Ja slimību bojātos dārzeņus ir vieglāk pamanīt uz lauka, tos tur vienkārši atstāj. Ja iespējams, tos, kurus drīkst izmantot pārstrādei vai lopbarībai, novāc vēlāk.

Savukārt daļu no kaitēkļu bojātajiem varbūt izdosies pamanīt tikai pagrabā, un tad tie nekavējoties jāatlasa.

- Klimatisko apstākļu neievērošana parasti nav aktuāla mazās saimniecībās, kur platības ir nelielas, bet lielākās, kur novākšanas periodi ilgst vairāk nekā mēnesi, tie ir gana būtiski.

Sekmīga kopējās audzēšanas tehnoloģijas ievērošana ir plats solis pretī pareizai un kvalitatīvai dārzeņu uzglabāšanai

Apstākļos, kad nepieciešams vākt lielus apjomus, ir jāizmanto iespējas dārzeņus izvietot īslaicīgās pagaidu noliktavās. Tādās vietās ved dārzeņus, kas ir vākti pārāk mitrā laikā, kas ir salījuši un ar lieku mitrumu. Ideāli, ja pagaidu novietnēs tos var apžāvēt un, vēl labāk, ja ar siltu gaisu. Vēlāk, lai būtu mazāk problēmu, uzglabāšanas periodā šos dārzeņus vajadzētu realizēt pirmos un tos, kas vākti optimālos laika apstākļos, atstāt ilgstošai uzglabāšanai. Ja tūlītējai

novākšanai rasa vai pilienvēda mitrums uz dārzeņu virsmas nav tik būtisks, tad ilgstošai novākšanai arī tam var būt nozīme. Pilienvēda mitrums ir kā “paradīze” lielākai daļai patogēno slimības ierosinātāju.

- Darba organizācija ražas novākšanas laikā īpaši savu lielo nozīmi parādīs nepastāvīgos klimatiskos apstākļos. Tas nozīmē iespēju piesaistīt lielāku darba roku skaitu, vairāk tehnikas vienības, lai konteinerus, kastes un maisus paspētu nogādāt līdz noliktavai bez lietus. Iespējams, jāpārūpejas par kravu pārsegumiem. Pareizi jānoorganizē darbs arī noliktavā, lai tur neveidotos dīkstāves transportam, jo novākšanas tehnikai – kombainam, racējam, pacēlājam – ir jāstrādā maksimāli produktīvi. Iespējams, ka labos laika apstākļos darbs jānoorganizē maiņās, dodot cilvēkiem brīvdienas lietainās dienās. Noteikti jāpadomā gan par taras rezervēm un telpu papildu iespējām, kas dod jums iespējas manevram nepastāvīgos laika apstākļos. Liela nozīme būs tam, cik daudz laika un līdzekļu ir ieguldīti tehnikas remontos. Tai uz ražas laiku ir jābūt perfekti saremontētai. Doma: “vēl jau noteikti darbosies”, nestrādās, jo tehnika plīsīs pašā nepiemērotākajā brīdī. Zinu saimniekus, kuri aizdomīgos mezglus vienkārši nomaina, vai maina pie noteikta veiktā darba apjoma, jo īpaši, ja to ieteicis pats ražotājs.

- Novākšanas darbu metodes. Šķiet, kas tur sarežģīts: rok, griež, met, saliek tarā, un prom – uz noliktavu. Izrādās, ka nemaz tik vienkārši nebūs. Nemākulīgas darbu metodes novākšanas laikā var radīt masveidīgus mehāniskos bojājumus, pazemināt darbu ražīgumu. Tāpēc, lai cik tas jocīgi nešķistu, gadījumos, kad tiek piesaistīts papildu darbaspēks, pirms darbu veikšanas ir vērts saimniekam vai novākšanas darbu vadītājam pārdomāt efektīvākās darbu metodes. Ne visi cilvēki savā mūžā būs saskārušies ar konkrētajiem lauku darbiem. Noteikti ir svarīgi nodrošināt cilvēkus ar kvalitatīviem darba instrumentiem, lai tie būtu gana asi, nebojātos pie pirmās slodzes un būtu atbilstoši cilvēku augumam, labās vai kreisās rokas tvērienam. Sūkumi, kā jums šķiet pirmajā brīdī, īstenībā var izšķirt lietas jums par labu kopumā. ■

Māris Narvils, LLKC Augkopības nodaļas vecākais speciālists dārzkopībā

BRISELES GAITEŅOS

LAUKU PRODUKCIJAS RAŽOŠANA SAMAZINĀJUSIES

Pērn ES saražojusi lauksaimniecības produkciju par 411,2 miljardiem eiro bāzes cenās, kas ir par 1,8% mazāk nekā 2014. gadā, liecina jaunākie ES statistikas biroja Eurostat dati.

Ar 75,2 miljardiem eiro (jeb 18% no kopējā apjoma ES) Francija ir lielākā lauksaimniecības produkcijas ražotāja. Tai seko Itālija (55,2 miljrd. eiro jeb 13%), Vācija (51,5 miljrd. eiro jeb 13%), Spānija (45,5 miljrd. eiro jeb 11%), Apvienotā Karaliste (29,6 miljrd. eiro jeb 7%), Nīderlande (26,7 miljrd. eiro jeb 6%), Polija

(22,3 miljrd. eiro jeb 5%) un Rumānija (15,5 miljrd. eiro jeb 4%).

Vērtējot valstis, kurās bijis vislielākais vērtības kāpums no lauksaimnieciskās ražošanas, Eurostat secina, ka Latvijā tas bijis par 8,8% un Lietuvā par 5,9%. Pārējās valstīs kāpums nav bijis tik ievērojams. Savukārt kritums piedzīvots Luksemburgā (-9,9%), Slovēnijā (-9,7%), Čehijā (-8,6%), Vācijā (-7,8%), Rumānijā (-7,4%) un Somijā (-7,3%).

Galvenie iemesli lauksaimniecības produkcijas vērtības samazinājumam pērn bija dzīvnieku izcelsmes produkcijas cenu kritums par

kopumā 8,5%, ko nespēja kompensēt ražošanas apjoma kāpums par 3,3%. Lielākā ietekme bija piena cenas kritumam par 15,7%, ko nekompensēja ražošanas kāpināšana par 1,5%, un cūkgaļas cenām, kas mazinājās par 10,1%, kaut ražošana auga par 4%. Augkopības situācija bijusi nosacīti stabila.

ES lauksaimniecības izejvielu izmaksas (starppatēriņš) samazinājās par 1,5% (+1% cenas; -2,5% apjoms). Tas bija daļēji saistīts ar enerģijas un smērvielu tirgus vērtības samazināšanos par 7,6% (8,5% kritums cenām; 1% pieaugums apjomam). ■

OLU RAŽOTĀJIEM – UZBRUKUMI VISĀ ES

Arvides aktīvistu īstenotām nomelnošanas kampaņām pret putnu turētājiem nācies saskarties lielākajā daļā ES valstu, turklāt kampaņu organizētājiem bieži vien nav izpratnes par labturības jautājumiem.

Par putnu un olu tirgus aktualitātēm spriests nesen notikušajā ES lauksaimnieku organizāciju COPA-COGECA un Eiropas Komisijas (EK) darba grupā “Olas un putnu gaļa”, kurā Latviju pārstāvēja biedrības “Zemnieku saeiņa” pārstāve Aija Rozenfelde.

Par vides aktīvistu organizētajām kampaņām sanāksmes laikā ziņoja Francijas, Itālijas, Somijas un Vācijas pārstāvji. Vienlaikus Spānijas lauksaimnieku pārstāvji norādījuši – viņi jau vairākus gadus sabiedrībai skaidro dzīvnieku turēšanas nianšes, tādēļ vides aktīvistu pasākumi iespaidu uz sabiedrību un noieta tirgu neatstāj.

Sanāksmē secināts, ka šobrīd dalībvalstīs brīvās turēšanas apstākļos dzīvo 14% no visām ES dējējvistām, bet bioloģiski audzētas tiek 4%. Turklāt šiem skaitļiem ir tendence pieaugt. Lielbritānijas lauksaimnieku pārstāvji skaidro, ka katru gadu brīvi turēto putnu skaits pieaug par apmēram vienu miljonu. Līdzīga situācija ir arī Itālijā, kuras pārstāvis norāda uz faktu, ka brīvās turēšanas apstākļi prasa gan lielus ieguldījumus, kas vienlaikus neuzlabo higiēnas standartu ievērošanu (liels netīro olu apjoms). Itālijas lauksaimnieki uzskata, ka prasība pēc

alternatīvas vīst turēšanas ir tirgotāju mārketinga triks, kas nav saistīts ar zemnieku vai patērētāju izvēli. Turklāt vides aktīvistu ar mediju palīdzību uzbrūk visiem putnu audzētājiem pēc kārtas, pat bioloģiskajiem.

Arī Dānijā veikalu ķēdes ar putnu audzētājiem izvērsot diskusijas par labturību, īsti gan nesaprotot, ko šis termins ietver. Savukārt Somijā “Lidl” tirdzniecības tīkls ir pateicis, ka netirgošot būros turēto vīst olas, bet Vācijā negācijas tiek vērstas ne tikai pret putnu, bet arī cūku audzētājiem.

Vides aktīvistu kampaņas, iespējams, nebūtu tik satraucošas, ja vien ES lauksaimniekiem nevajadzētu saskarties ar aizvien pieaugošu konkurenci no trešajām valstīm, pret kurām dzīvnieku draugi nevēršas. Konkrēti – Francijas lauksaimnieki norāda uz pieaugošo Ukrainas ražotāju konkurenci, kas pārpilda tai piešķirtās

importa muitas tarifu kvotas. Ja pērn olu imports no Ukrainas gada astoņos mēnešos bija tikai 19% no olu importa kopapjoma tonnās, tad šogad tas pieaudzis jau līdz 54%. Naudas izteiksmē kāpums ir mazāks, – tāpat Ukraina spēj piegādāt daudz lētu olu. Eksperti gan norāda, ka Ukrainas imports nāk no 6 ražotājiem, no kuriem viens nodrošina 61% piegāžu.

Vērtējot putnu gaļas un olu tirgu ES, EK norāda, ka tas kopumā ir stabils. Olu ražošana patēriņam šogad būs pieaugusi par 1,2%, nākamgad paredz mazu kritumu – par 0,1%. Savukārt inkubācijas olām prognozē kāpumu par 0,5% šogad un pat par 5,5% nākamgad. Putnu gaļā šogad kopumā būs saražots par 2,5% vairāk, lielākais kāpums tītara gaļas ražošanā – par 6,2%. Nākamgad ražošanas apjomi augšot pat par 1,3%, lielāko kāpumu paredz pīļu gaļas ražošanā – par 7,1%. ■

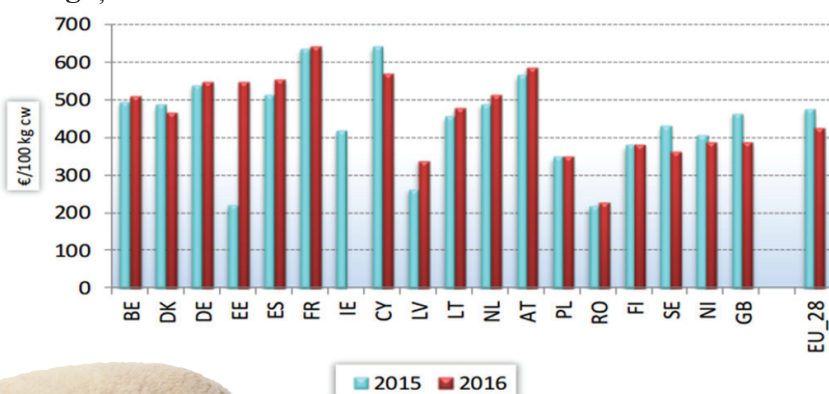
AITU UN KAZU GAĻAS TIRGŪ – STABILITĀTE

Aitu audzēšana un jēra gaļas tirgus Eiropā un pasaulē ir salīdzinoši stabils, ar nelielu pieaugumu, secināts Eiropas Komisijas (EK) prognozēšanas darba grupā “Aitas un kazas”, kurā kā eksperts no Latvijas piedalījās Lauksaimnieku organizāciju sadarbības padomes pārstāvis Kaspars Kļaviņš.

EK jaunākajā tirgus pētījumā secināts, ka ES dalībvalstīs saražo vairāk nekā 800 000 t aitas gaļas. ES aitas gaļu importē vairāk nekā 210 000 t gadā, un šis apjoms salīdzinājumā ar 2015. gadu ir nebūtiski pieaudzis, bet eksportēts tiek vairāk nekā 60 000 t gadā. Galvenais jēra gaļas piegādātājs Eiropai ir Jaunzēlande, no kurienes ievad vairāk nekā 85% no importa jēra gaļas. ES galvenās eksporta valstis, ieskaitot dzīvo jēru tirdzniecību gaļai, ir Lībija un Jordānija. EK prognozē, ka Lībijas

Jēra gaļas cenas ES dalībvalstīs

tirgus varētu samazināties, tās vietā nākot Izraēlai.

Jēra liemeņa cenas ES dalībvalstīs ir salīdzinoši stabilas, gada grie-

zumā tās svārstās no 4,70–5,30 eiro/kg, augstākās cenas ir Francijā, zemākās – Rumānijā. Kopumā pašlaik tās ir nedaudz zemākas salīdzinājumā ar pagājušo gadu, arī

gada vidējā cena tiek plānota zemāka nekā 2015. gadā. Jaunzēlandes jēra liemeņa cena Eiropas tirgū ir 3,20–3,70 eiro/kg, bet jāņem vērā, ka daļa no importa ir atsevišķi liemeņa gabali. Lielākie jēra gaļas eksportētāji pasaulē ir Austrālija un Jaunzēlande, – katra vairāk nekā 300 000 t, lielākie importētāji ir Ķīna ar Honkongu.

Aitu skaits dalībvalstīs nedaudz pieaug. Kopā ES audzē vairāk nekā 91 miljonu aitas, tajā skaitā Apvienotajā Karalistē 23 milj. Šogad EK prognozē aitu skaita pieaugumu par 1%, un arī saražotās gaļas apjoma kāpumu par šādu pašu apjomu. Nākamgad krasas svārstības netiek prognozētas. ■

PLĀNO UZLABOT LAUKSAIMNIECĪBAS RISKU MAZINĀŠANU

Kopējā lauksaimniecības politikā (KLP) pēc 2020. gada jāuzlabo lauksaimniecības risku pārvaldība, kas palīdzētu stabilizēt zemnieku ieņēmumus.

Par to diskutēts COPA-COGECA darba grupā “Riska menedžments nākotnes KLP”, kurā kā eksperte no Latvijas piedalījās biedrības “Zemnieku saeima” pārstāve Vita Boja.

Darba grupā ar priekšlāstījumiem par dažādiem lauksaimniecības riskiem un to novēršanas pasākumiem novērtējumu piedalījās vadošie ES lauksaimniecības ģenerāldirektorāta ekonomikas eksperti. Secināts, ka lielākie riski ir saistīti ar straujajām cenu izmaiņām, klimata ietekmi un meža zvēru postījumiem, kā arī dažādām augu un dzīvnieku slimībām. Tas viss

ietekmē lauksaimnieku ieņēmumus un rada tirgus piedāvājuma un pieprasījuma svārstības.

Jāatzīst, ka pagaidām ar galveno problēmu – aizvien dziļākām cenu svārstībām dažādos lauksaimniecības sektoros – esošie krīzes menedžmenta mehānismi ne visai labi tiek galā. Eksperti norāda, ka līdz šim KLP budžetā paredzētais atbalsts apdrošināšanas shēmām un kopfondiem tiek izmantots ļoti maz. Tikai 12 dalībvalstīs izmanto ES līdzekļus polišu iegādes izdevumu segšanai, kas ir saprotams, jo šobrīd noteiktais 30% zaudējumu sliekšnis ražai ir pārāk augsts. Tas būtu jāsamazina līdz 15% vai 20%. Noprotams, ka pagaidām gan nav precīzu un skaidru priekšlikumu, kā konkrēti uzlabot risku pārvaldību nākotnes KLP, iztiekot vien ar uzstādījumu, ka spēcīga politiskā vī-

zija ir vienlīdzīga arī risku pārvaldībā. Risku pārvaldība nepieciešama saimniecību līmenī (ražošanas dažādošana, uzkrājumu veidošana) un pārtikas ķēdes līmenī ar risku sadalījumu un līgumu palīdzību, valsts atbalstu apdrošināšanai un kopfondiem katastrofu gadījumā. Lai to panāktu, jāpiedz naudas pārdale no tiešmaksājumiem vai finanšu rezerves.

Eksperti iesaka uzlabot KLP vadību un struktūru, koordinējot riska pārvaldības modeļus un instrumentus, kā arī koordinējot riska instrumentus vienā, unikālā pilārā, ja ir runa par kopējo tirgu. Tiek ieteikts izveidot neatkarīgu aģentūru KLP riska pārvaldības politikas īstenošanai, kas vērtētu to darbību ES dalībvalstīs un veiktu auditus un kontroles. ■

Iveta Tomsone, LLKC Apgāda vadītāja

SVARĪGĀKIE DATUMI, KURUS LAUKU UZNĒMĒJS NEDRĪKST AIZMIRST 2017. GADA JANVĀRĪ

Termins, kura laikā var iesniegt pieteikumu, iesniegumu vai atskaiti.
Iesniegumu un atskaitu apkopošanas datums vai iesniegšanas beigu datums.

Termins	Decembris	Janvāris	Februāris
	1 5 10 14 15 19 20 21 22 25 29 30 31	1 2 3 5 10 11 15 16 17 19 20 21 24 25 30 31	1 15 20
Valsts atbalsts			
Lauku attīstības programmas pasākumi			
Florisantāro pasākumu kompensācijas			
Dabas katastrofās un katastrofālos notikumos cietušā lauksaimniecības ražošanas potenciāla atjaunošana un piemērotu profilaktisko pasākumu ieviešana			
Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās			
Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē			
Atbalsts ieguldījumiem lauksaimniecības un mežsaimniecības infrastruktūras attīstībā			
Meža ieaudzēšana			
Meža ugunsgrēkos un dabas katastrofās iznīcinātu mežaudžu atjaunošana			
Ieguldījumi meža ekosistēmu noturības un ekoloģiskās vērtības uzlabošanai			
Riska pārvaldība			
Kompensācijas zvejniekiem			
Zvejas flotes modernizācija			
Produktīvi ieguldījumi akvakultūrā			
Zvejas un akvakultūras produktu apstrāde			
PVN mēneša (ceturkšņa) deklarācija un maksāšanas termiņš			
Gada deklarācija (ja saskaņā ar PVN likuma prasībām gada deklarācija ir jāiesniedz)			
Termiņš, līdz kuram nodokļu maksātājs iesniedz iesniegumu Valsts ieņēmumu dienestā, ja 2016. gadā ir izmantoti īpašo kārtību saskaņā ar PVN likuma 137. pantu (t.i., "kases metodi"), bet 2017. gadā to vairs nevēlas izmantot			
Termiņš līdz kuram nodokļu maksātājs iesniedz iesniegumu Valsts ieņēmumu dienestā, ja 2017. gadā vēlas izmantot īpašo kārtību saskaņā ar likuma PVN likuma 137. pantu (t.i., "kases metodi")			
Mikrouzņēmumu nodokļa pārskats			
Mikrouzņēmumu nodoklis			
Termiņš, līdz kuram jāinformē Valsts ieņēmumu dienests, ja nodokļa maksātājs 2017. gadā vēlas maksāt mikrouzņēmumu nodokli, vai arī vēlas 2017. gadā no mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja statusa atteikties			
Atskaites iesniegšanas termiņš un nodokļa maksāšanas termiņš - PASNODARBINĀTAJIEM			
Dabas resursu nodoklis			
Termiņš, līdz kuram nodokļu maksātājam no pašvaldības jāsaņem paziņojums par 2017. gadam aprēķināto nekustamā īpašuma nodokli			
Atskaites par darījumu kvīšu izlietojumu			
Paziņojums par fiziskajām personām izmaksātajām summām 2016. gadā			
Deklarācija par ienākumu no kapitāla (par mēnesi) - ja ienākums no kapitāla pieauguma iepriekšējā mēnesī pārsniedzis 711,44 eiro			
Deklarācija par ienākumu no kapitāla (par ceturksni) - ja ienākums no kapitāla pieauguma ir no 142,30 - 711,44 eiro			
Deklarācija par ienākumu no kapitāla (par gadu) - ja ienākums no kapitāla pieauguma ir līdz 142,29 eiro			
Uzņēmumu ienākuma nodokļa deklarācija par 2016. gadu un uzņēmumu ienākuma nodokļa avansa maksājumu aprēķins 2017. gadam			
Gada pārskats			
Gada pārskats par 2016. gadu (ja pārskata gads sakrīt ar kalendāro gadu)			

Grāmatveidība un nodokļi

KOOPERĀCIJA

KĀ APVIENOTIES, MĀCĀMIES NO ZVIEDRIEM

Preilu puses zemnieki viesojās Zviedrijā, lai izzinātu kooperatīvu darbības principus šajā valstī un salīdzinātu ar situāciju Latvijā. Brauciena laikā tika apmeklēts viens no lielākajiem un pieredzes bagātākajiem meža kooperatīviem – “Sodra”.

Zviedrijā šobrīd pavisam darbojas četri meža īpašnieku kooperatīvi, kas, lai izslēgtu savstarpējo konkurenci, ir sadalījuši visu valsts teritoriju četrās daļās. “Sodra” ir viens no lielākajiem meža īpašnieku kooperatīviem, atrodas Zviedrijas dienvidu daļā, un to pārstāv aptuveni 51 tūkstošs biedru.

Svarīgi, ka par “Sodra” biedru var kļūt tikai meža īpašnieks. Lai kooperatīvs efektīvi darbotos, ir izveidotas vairākas reģionālās struktūrvienības – 36 mežsaimniecības. Kooperēšanās mērķis – ar kopdarbības palīdzību palielināt meža īpašnieku ekonomisko ieguvumu no viņu īpašuma un sniegt dažāda veida konsultācijas un pakalpojumus.

Kooperatīvs ar 75 gadu vēsturi

Kooperatīvs tika izveidots pirms 75 gadiem, un tā pamatnodarbošanās bija kopīga koksnes tirdzniecība. Jau dibināšanas sākumā biedriem tika nodrošinātas augstākas iepirkuma cenas un stabils produkcijas noiets. Šo 75 gadu laikā “Sodra” ir kļuvis par industriālu uzņēmumu, kas koksni ne tikai iepērk, bet arī pārstrādā kokmateriālā, celulozē un zaļajā enerģijā. Kooperatīvs kokmateriālu lielākoties iepērk tikai no saviem biedriem, trūkstošo materiālu iepērk no tiem meža īpašniekiem, kuri nav kooperatīva biedri. Kooperatīvs kokmateriālus eksportē uz tādām valstīm kā Ķīna, Anglija u. c. Ārējo tirgu apgūšana veicina kooperatīva stabilitāti.

Lai kļūtu par kooperatīva biedru, jāmaksā biedru nauda, un tā ir atkarīga no meža īpašuma lieluma. Biedru naudas apjomu un maksāšanas kārtību nosaka kooperatīva statūti. Biedram izstājoties, samaksātā biedru nauda tiek atgriezta atpakaļ. Kooperatīva biedriem ir vienādas balsstiesības – katram viena balss neatkarīgi no meža lieluma, tādējādi tiek uzklauts un ņemts vērā arī nelielu meža īpašnieku viedoklis.

Meža kopšana

Kļūstot par kooperatīva biedru, biedriem tiek piedāvāts daudz dažādu pakalpojumu, ir iespēja saņemt konsultācijas un piedalīties semināros, veicinot efektīvu meža apsaimniekošanu. Tāpat tiek rīkotas apmācības, kuru ietvaros ir iespēja saņemt meža darbiem nepieciešamās apliecības un licences. “Sodra” kooperatīva biedriem ir iespēja saņemt meža apsaimniekošanas plāna aplikāciju savā mobilajā telefonā, lai jebkurā laikā varētu aktualizēt izmaiņas savā meža īpašumā.

Iepirkšanas cenas visiem vienādas

Visiem kooperatīva biedriem kokmateriālam iepirkšanas cenas ir vienādas. Ik gadu kooperatīva biedri var saņemt piemaksas, kas tiek aprēķinātas, pamatojoties uz iepriekšējā gada peļņu, un tā tiek sadalīta piemaksās proporcionāli iepriekšējā gada katra īpašnieka realizētajam kokmateriālu apjomam.

Lai kopīgi lemtu un pieņemtu svarīgus lēmumus, katru gadu notiek biedru kopsapulces. Uz kopsapulci tiek izvirzīti 200 reģionālo struktūrvienību biedri, kuri ievēl direktoru padomi. Tā viena gada garumā vada kooperatīvu un pieņem svarīgākos lēmumus. Direktoru padomē var tikt ievēlēts jebkurš, netiek ņemts vērā meža īpašuma lielums.

Izstāties no kooperatīva var jebkurā laikā, un galvenie izstāšanās iemesli var būt: tiek pārdots meža īpašums,

koksne tiek realizēta citam uzņēmumam vai kooperatīvam.

Veiksmes pamats ir biedru kopīgs mērķis

Pēc apmeklējuma secinājam, ka kooperatīva veiksmes pamats ir kooperatīva biedri. Jau dibināšanas laikā viņiem ir jābūt kopīga mērķa vadītiem, jābūt uzticīgiem un atbildīgiem biedru priekšā. Kooperatīvs “Sodra” cenšas aktīvi iesaistīties meža nozares politikas un likumdošanas veidošanā, tādējādi maksimāli gūstot labumu sava kooperatīva biedriem. Šobrīd biedri aktīvi iesaistās kooperatīva politikas veidošanā un lēmumu pieņemšanā.

Kooperatīva izveidošanās pamatā ir pilna servisa nodrošināšana, sākot no stādu iegādes, meža stādīšanas pakalpojuma līdz meža izstrādei, kokmateriālu pārstrādei un realizācijai. Pareizā brīdī pieņemti stratēģiski lēmumi par celulozes rūpnīcas būvniecību ļāvuši nodrošināt ienākumu stabilitāti kooperatīva biedriem un turpināt attīstību, neskatoties uz ekonomiskās lejupslīdes brīžiem kokmateriālu tirgū.

Brauciens notika Lauku attīstības programmas 2014.–2020. gadam apakšpasākuma “Profesionālās izglītības un prasmju apguves pasākumi” ietvaros.

Jolanta Augšpūle, LLKC Preiļu

konsultāciju biroja uzņēmējdarbības konsultante

Māriete Vucenlīdzāne, LLKC Preiļu

konsultāciju biroja vadītāja

ABONĒŠANA

*Latvijas Lauku konsultāciju
un izglītības centra izdevumus
2017. gadam ātrākai un ērtākai saņemšanai
aicinām abonēt Latvijas Pastā!*

LATVIJAS LOPKOPIS

Žurnāls "Latvijas Lopkopis"

• Vienīgais specializētais nozares izdevums lauksaimniekiem, kas informē par aktuālajām norisēm piena un gaļas lopkopībā, kā arī zirgkopībā Latvijā, Eiropas Savienībā un pasaulē. Intervijas ar nozares līderiem, saimnieku pieredzes stāsti, praktiski padomi, kā arī likumdošanas aktualitātes un tirgus tendences.

• Iznāk reizi mēnesī.

Gada abonēšanas cena – 32,40 eiro,

pusgadam – 16,20 eiro.

Abonēšanas indekss – 2044.

Lauku Lapa

Informatīvais bezmaksas izdevums "Lauku Lapa"

• Informatīvs izdevums par aktualitātēm lauku attīstībā, uzņēmējdarbībā un lauksaimniecībā. Jaunumi likumdošanā, labas un pārņemamas prakses piemēri dažādās lauku uzņēmējdarbības jomās un speciālistu ieteikumi efektīvas saimniekošanas nodrošināšanai. Ik mēnesi – kalendārs par svarīgākajiem datumiem, kurus katrs lauksaimnieks nedrīkst aizmirst.

• Iznāk reizi mēnesī. Gada piegādes cena – 4,80 eiro, pusgadam – 2,40. Abonēšanas indekss – 1163.

Izdevumi "Latvijas Lopkopis" un "Lauku Lapa" iekļauti VAS "Latvijas Pasts" abonēšanas katalogā, un tos iespējams pasūtīt klātienē visās "Latvijas Pasta" nodaļās, kā arī "Latvijas Pasta" mājaslapā elektroniskās abonēšanas sadaļā:

"Latvijas Lopkopis" – https://abone.pasts.lv/lv/latvijas_preses_izdevumi/zurnali/2044/2017_gads/

"Lauku Lapa" – https://abone.pasts.lv/lv/latvijas_preses_izdevumi/latviesu_valoda/1163/2017_gads/

Lauku Lapa

Izdots SIA "Latvijas Lauku konsultāciju
un izglītības centrs" Apgādā

Adrese: Rīgas iela 34, Ozolnieki,
Ozolnieku pagasts, Ozolnieku novads,
LV-3018

Tālrunis: 63050220

Apgāda vadītāja Iveta Tomsone
"Lauku Lapas" redaktore Dace Millere

Reģistrācijas Nr. 000740319
Iespēsts SIA "Talsu tipogrāfija"

"Lauku Lapa" var abonēt Latvijas
Pastā, abonēšanas indekss 1163.

